

120.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH**

z dnia 16 marca 1935 r.

w sprawie wykonania ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec.

Na podstawie art. 2 — 5, 7, 10 i 14 ustawy z dnia 5 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 349) zarządzam co następuje:

Do art. 2.

§ 1. (1) Księgi zarodowego bydła poszczególnych ras i odmian należy prowadzić oddzielnie dla buhajów i krów.

(2) Księgi zarodowego bydła dzielą się na: księgi wstępne zarodowych krów, księgi główne zarodowych krów, księgi wstępne zarodowych buhajów oraz księgi główne zarodowych buhajów. Księgi wstępne zarodowych buhajów będą prowadzone tylko dla buhajów rasy czerwonej polskiej i innych odmian krajowych.

(3) Księgi zarodowego bydła winny zawierać dla każdego wpisanego zwierzęcia: numer kolejny wpisu, nazwę, numer metryczki (§ 3), datę urodzenia, datę stwierdzenia wartości hodowlanej (§ 6 licencja), pochodzenie, opis budowy i jej ocenę w punktach (§ 5), wagę z podaniem dat określenia jej, opis umaszczenia, uzyskane nagrody, nazwisko i imię hodowcy, w którego gospodarstwie zwierzę zostało urodzone, oraz adres jego gospodarstwa, nazwiska i imiona następnych właścicieli oraz adresy ich gospodarstw. Księgi zarodowych krów winny ponadto zawierać: nazwy i numery wpisów do ksiąg buhajów użytych do pokrycia, daty urodzeń cieląt, ich płeć, numery metryczek, wiadomości dotyczące mleczności krów (wydajność mleka i tłuszczu w kilogramach oraz przeciętny procent tłuszczu w mleku) w kolejnych latach z podaniem ilości dni doju oraz — w miarę możliwości — wagę cieląt z podaniem dat określenia jej.

§ 2. (1) Do ksiąg zarodowych krów mogą być wpisane krowy, które:

- a) są zdrowe,
- b) ocieliły się po raz pierwszy w trzecim roku życia lub później, jeżeli w trzecim roku za-
szło poronienie,
- c) mają ukończony co najmniej jeden okres wy-
dzielania mleka po ocieleniu się (okres lak-
tacyjny),
- d) mają umaszczenie właściwe dla danej rasy
lub odmiany,
- e) o ile chodzi o możliwość wpisania do księgi
głównej zarodowych krów, posiadają co naj-
mniej dwa pełne pokolenia przodków wpi-
sanych do ksiąg zarodowego bydła tej samej
rasy lub odmiany oraz
- f) pod względem mleczności i budowy, zależ-
nie od tego, do jakiej księgi mają być wpi-
sane, odpowiadają wymaganiom, ustalonym
w tabelce następującej:

Rodzaj księgi	M l e c z n o ś ć		Ocena budowy w punktach
	roczna wydajność mleka przy przeciętnym rocznym procen- cie tłuszczu	roczna wydajność tłuszczu w mleku przy przeciętnym rocz- nym procencie tłuszczu	
l u b			
B y d ł o n i z i n n e			
księga wstępna zarodowych krów	co naj- mniej 2.800 kg ml. 3.2% tł.	lub co najmniej 100 kg tł. 3% tł.	co najmniej 65
księga główna zarodowych krów	" 3.300 kg ml. 3.2% tł.	" 120 kg tł. 3% tł.	" 75
Bydło czerwone polskie i inne odmiany krajowe			
księga wstępna zarodowych krów	co naj- mniej 2.000 kg ml. (1.500 kg ml.)* 3.75% tł.	lub co najmniej 95 kg tł. 3.5% tł.	co najmniej 65
księga główna zarodowych krów	" 2.800 kg ml. 4% tł.	" 120 kg tł. 3.75% tł.	" 75
B y d ł o g ó r s k i e			
księga wstępna zarodowych krów	co naj- mniej 2.400 kg ml. 3.6% tł.	lub co najmniej 95 kg tł. 3.4% tł.	co najmniej 65
księga główna zarodowych krów	" 3.000 kg ml. 3.8% tł.	" 120 kg tł. 3.6% tł.	" 75

* dla obszaru województw: wileńskiego, nowogródzkiego i poleskiego.

(2) Wymienione w tabelce wymagania co do rocznej wydajności mleka oraz rocznej wydajności tłuszczu w mleku są ustalone dla krów, które ukończyły trzeci okres laktacyjny, dla krów zaś, które ukończyły drugi okres laktacyjny, wymagania te są obniżone o 10%, a dla krów, które ukończyły pierwszy okres laktacyjny — o 20%.

(3) Do ksiąg głównych zarodowych krów mogą być wpisane również krowy, które odpowiadają wymaganiom, ustalonym w ust. (1) pkt. a), b), c), d) i f), a ponadto mają dwa pełne pokolenia przodków wpisanych do ksiąg „rodowodowych”, „hodowlanych” i t. p., prowadzonych przed dniem wejścia w życie

niniejszego rozporządzenia dla tej samej rasy lub odmiany przez izby rolnicze lub organizacje, wymienione w załączniku Nr. 1 do rozporządzenia niniejszego lub, jeżeli chodzi o krowy importowane, — do odpowiednich ksiąg kraju pochodzenia krowy.

(4) Do ksiąg zarodowych buhajów mogą być wpisane buhaje zdrowe w wieku powyżej jednego roku, które mają umaszczenie właściwe dla danej rasy lub odmiany a ponadto pod względem pochodzenia i budowy zależnie od tego, do jakiej księgi mają być wpisane, odpowiadają wymaganiom, ustalonym w tabelce następującej:

Rodzaj księgi	Pochodzenie	Ocena budowy w punktach
Księga wstępna zarodowych buhajów (tylko dla bydła czerwonego polskiego i innych odmian krajowych)	co najmniej matki wpisane do ksiąg wstępnych zarodowych krów	co najmniej 70
Księga główna zarodowych buhajów	co najmniej dwa pełne pokolenia przodków wpisanych do ksiąg zarodowego bydła tej samej rasy lub odmiany, przy czym mleczość matek i matek ojców winna być co najmniej taka, jaka jest ustalona dla krów, które mogą być wpisane do ksiąg głównych (ust. (1) tabelka)	co najmniej 75

(5) Do ksiąg wstępnych zarodowych buhajów (prowadzonych tylko dla bydła czerwonego polskiego i innych odmian krajowych) mogą być wpisane również buhaje, które odpowiadają pod względem zdrowia, wieku, umaszczenia i budowy wymaganiom, ustalonym w ust. (4), a ponadto mają co najmniej matkę wpisaną do ksiąg „rodowodowych”, „hodowlanych” i t. p., prowadzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dla tej samej rasy lub odmiany przez izby rolnicze lub organizacje, wymienione w załączniku Nr. 1.

(6) Do ksiąg głównych zarodowych buhajów mogą być wpisane również buhaje, które odpowiadają pod względem zdrowia, wieku, umaszczenia i budowy wymaganiom, ustalonym w ust. (4), a ponadto

mają co najmniej dwa pełne pokolenia przodków wpisanych do ksiąg „rodowodowych”, „hodowlanych” i t. p., prowadzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dla tej samej rasy lub odmiany przez izby rolnicze lub organizacje, wymienione w załączniku Nr. 1, lub, jeżeli chodzi o buhaje importowane, — do odpowiednich ksiąg kraju pochodzenia buhaja, przy czym w obu przypadkach mleczość matek i matek ojców winna być co najmniej taka, jaka jest ustalona dla krów, które mogą być wpisane do ksiąg głównych (ust. (1) tabelka).

§ 3. (1) Pochodzenie zwierzęcia, które ma być wpisane do księgi zarodowego bydła, ustala się na podstawie metryczki.

(2) Po urodzeniu się cielęcia należy mu założyć w prawe ucho kolczyk z numerem oborowym i wystawić metryczkę, która winna zawierać: numer metryczki, nazwę cielęcia, nazwisko i imię hodowcy oraz adres jego gospodarstwa, nazwy ojca i matki cielęcia, rodzaj ksiąg, do których są ojciec i matka wpisane, oraz numery wpisów, datę urodzenia cielęcia, jego płęć, numer oborowy, rysunek umaszczenia widziany z dwóch boków cielęcia i z przodu głowy (dla ras jednomaścistych — opis umaszczenia), datę wypełnienia metryczki oraz podpis hodowcy.

(3) Metryczka winna być w ciągu 6 tygodni po urodzeniu się cielęcia dostarczona izbie rolniczej lub organizacji, prowadzącej księgę zarodowego bydła, i przechowywana w kartotece.

§ 4. Mleczność krowy, która ma być wpisana do księgi zarodowych krów, stwierdza się w drodze kontroli wykonywanej w sposób przewidziany w § 24 niniejszego rozporządzenia.

§ 5. (1) Ocenę budowy zwierzęcia, które ma być wpisane do księgi zarodowego bydła, przeprowadza się przez porównanie, w jakim stopniu zwierzę odpowiada najwyższymi wymaganiom, które w sumie oznacza się jako 100 punktów.

(2) Ocenie poddaje się poszczególne części zwierzęcia i zależnie od wyników oceny przyznaje się za:

głowę, szyję i rogi	do 5 punktów
przód (kłąb, łopatka, bark, ożebrowanie, szerokość i głębokość przodu)	„ 20 „
środkową część tułowia (grzbiet, lędźwie, słabizna, brzuch)	„ 15 „
zad (krzyż, ogon i jego osada, szerokość, długość i kształt zadu)	„ 20 „
kończyny i chód	„ 10 „
oznaki użytkowości	„ 10 „
wygląd ogólny	„ 20 „

§ 6. Zwierzę, co do którego stwierdzono (licencja), że odpowiada wymaganiom, ustalonym w § 2, winno być oznaczone kolczykiem założonym w lewe ucho oraz wpisane do odpowiedniej księgi zarodowego bydła. Kolczyk winien zawierać: znak izby rolniczej (§ 17), znak księgi (W — wacpna, G — główna) oraz kolejny numer wpisu.

§ 7. (1) Księgi zarodowej trzody chlewnej poszczególnych ras i typów należy prowadzić oddzielnie dla knurów i macior.

(2) Księgi zarodowej trzody chlewnej winny zawierać dla każdego wpisanego zwierzęcia: numer kolejny wpisu, nazwę, numer metryczki miotu (§ 9) i numer prosięcia w chlewni, datę urodzenia, datę stwierdzenia wartości hodowlanej (§ 11 licencja), pochodzenie, opis budowy, ocenę zwierzęcia w punktach (§ 10), wiadomości dotyczące miotu, z którego zwierzę pochodzi (ilość prosiąt), ich wagę ogólną i przeciętną w 1, 21 i 56 dniu po urodzeniu, wagę zwierzęcia w 6 miesięcy po urodzeniu, nazwisko i imię hodowcy, w

którego gospodarstwie zwierzę zostało urodzone oraz adres jego gospodarstwa, nazwiska i imiona następnich właścicieli oraz adresy ich gospodarstw. Księgi zarodowych macior winny ponadto zawierać nazwy i numery wpisów knurów użytych do pokrycia, daty oproszeń oraz wiadomości dotyczące poszczególnych miotów: ilość prosiąt, ich wagę ogólną i przeciętną w 1, 21 i 56 dniu po urodzeniu, płęć prosiąt, numery metryczek oraz numery kolejne w chlewni, jak również — w miarę możliwości — wyniki stwierdzania wyzyskiwania paszy, szybkości dojrzewania oraz wartości produktów rzeźnych (§ 25).

§ 8. (1) Do ksiąg zarodowej trzody chlewnej mogą być wpisane zwierzęta zdrowe, które mają ukończone co najmniej 6 miesięcy życia, przy ocenie budowy otrzymały: knury co najmniej 70 punktów, maciory 60 punktów i które pozatem odpowiadają wymaganiom, ustalonym w paragrafie niniejszym.

(2) Do ksiąg zarodowej trzody chlewnej rasy wielkiej białej angielskiej mogą być wpisane zwierzęta, pochodzące po knurach i maciorach, wpisanych do ksiąg zarodowej trzody chlewnej tej rasy, oraz zwierzęta importowane, wpisane do ksiąg trzody chlewnej tej rasy, prowadzonych w kraju pochodzenia zwierzęcia. Do dnia 31 grudnia 1936 r. do ksiąg zarodowej trzody chlewnej rasy wielkiej białej angielskiej mogą być wpisane również zwierzęta, które mają trzy pełne pokolenia przodków wpisanych do ksiąg „rodowodowych”, „hodowlanych” i t. p., prowadzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dla tej rasy przez izby rolnicze lub organizacje, wymienione w załączniku Nr. 1, przy czym knury winny być pełnej krwi we wszystkich trzech pokoleniach.

(3) Do ksiąg zarodowej trzody chlewnej rasy białej ostrouchej mogą być wpisane zwierzęta tej rasy oraz pochodzące po matkach tej rasy i knurach rasy wielkiej białej angielskiej, przy czym w obu przypadkach zwierzęta te winny mieć trzy pełne pokolenia przodków wpisanych do ksiąg zarodowej trzody chlewnej lub do ksiąg „rodowodowych”, „hodowlanych” i t. p., prowadzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia przez izby rolnicze lub organizacje, wymienione w załączniku Nr. 1, a jeżeli chodzi o zwierzęta importowane — do odpowiednich ksiąg kraju pochodzenia zwierzęcia.

(4) Umaszczenie zwierząt, które mogą być wpisane do ksiąg zarodowej trzody chlewnej rasy wielkiej białej angielskiej lub białej ostrouchej, powinno być białe. Dopuszczalne są niewielkie ciemne plamki na skórze pokryte jasnym włosem.

(5) Do ksiąg zarodowej trzody chlewnej rasy białej zwistouchej lub czarnej zwistouchej mogą być wpisane zwierzęta, które odpowiadają istotnym cechom tej rasy pod względem budowy i umaszczenia oraz mają stwierdzone pochodzenie po rodzicach tej samej rasy.

(6) Do ksiąg zarodowej trzody chlewnej prowadzonych dla krajowych typów trzody chlewnej mogą być wpisane zwierzęta bez wiadomego pochodzenia, odpowiadające istotnym cechom danego typu.

(7) Oprócz określonych wyżej wymagań zwierzę każdej rasy lub każdego krajowego typu winno:

- a) pochodzić z miotu o ilości co najmniej 8 urodzonych żywych prosiąt, a tylko w przypadku pierwszego miotu — o ilości co najmniej 6 żywych prosiąt,
- b) pochodzić z miotu o przeciętnej wadze prosiąt, ustalonej w przeciągu 24 godzin po urodzeniu, nie mniejszej niż 1 kg oraz o wadze miotu w 21 dniu po urodzeniu nie mniejszej niż 30 kg lub o przeciętnej wadze prosiąt w 21 dniu po urodzeniu nie mniejszej niż 4 kg,
- c) ważyć w 6 miesięcy po urodzeniu nie mniej niż 70 kg—o ile jest rasy wielkiej białej angielskiej lub białej ostrouchej, nie mniej niż 60 kg — o ile jest rasy czarnej zwisłouchej, nie mniej niż 50 kg — o ile jest rasy białej zwisłouchej lub należy do jednego z typów krajowych.

§ 9. (1) Pochodzenie zwierzęcia, które ma być wpisane do księgi zarodowej trzody chlewnej, ustala się na podstawie metryczki miotu.

(2) Po oproszeniu się maciory należy każdemu z prosiąt miotu oznaczyć na prawem uchu numer prosięcia w chlewni oraz numer metryczki miotu. Metryczka winna zawierać: numer metryczki, nazwisko i imię hodowcy oraz adres jego gospodarstwa, nazwy ojca i matki prosięcia oraz numery ich wpisów do ksiąg zarodowej trzody chlewnej, datę oproszenia, ilość prosiąt w miocie, ich wagę ogólną i przeciętną w 1, 21 i 56 dniu po urodzeniu, ich płęć, numery w chlewni, datę wypełnienia metryczki oraz podpis hodowcy.

(3) Metryczka miotu winna być w ciągu 14 dni, licząc od 56 dnia po oproszeniu się maciory, dostarczona izbie rolniczej lub organizacji, prowadzącej księgę zarodowej trzody chlewnej, i przechowywana w kartotece.

§ 10. (1) Ocena budowy zwierzęcia, które ma być wpisane do księgi zarodowej trzody chlewnej, przeprowadza się przez porównanie, w jakim stopniu odpowiada ono najwyższym wymaganiom, które w sumie oznacza się jako 100 punktów.

(2) Ocenie poddaje się poszczególne części zwierzęcia i zależnie od wyników oceny przyznaje się za:

głowę, szyję	do 5 punktów
grzbiet, łędźwie, krzyż	„ 15 „
szynkę przednią (łopalkę)	„ 5 „
klatkę piersiową	„ 10 „
długość boku	„ 15 „
głębokość boku	„ 5 „
szynkę zadnią	„ 20 „
nogi i chód	„ 10 „
wygląd ogólny	„ 15 „

§ 11. Zwierzę, co do którego stwierdzono (licencja), iż odpowiada wymaganiom, ustalonym w

§ 8, winno być oznaczone na lewym uchu znakiem izby rolniczej (§ 17) i kolejnym numerem wpisu oraz pod tym numerem wpisane do księgi zarodowej trzody chlewnej.

§ 12. (1) Księgi zarodowych owiec poszczególnych ras i kierunków hodowlanych należy prowadzić oddzielnie dla tryków i macior.

(2) W uzasadnionych przypadkach izby rolnicze lub organizacje, prowadzące księgi zarodowych owiec, mogą za zgodą Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych prowadzić te księgi:

- a) oddzielnie dla poszczególnych stad, przy czym księgi mogą pozostawać w siedzibie gospodarstwa, w którym znajduje się stado,
- b) oddzielnie dla poszczególnych stowarzyszeń hodowców owiec, przy czym księgi mogą pozostawać w siedzibie stowarzyszenia.

(3) Księgi zarodowych owiec winny zawierać dla każdego wpisanego zwierzęcia: numer kolejny wpisu, nazwę, numer metryczki lub w razie stwierdzenia pochodzenia jagnięcia zapomocą wykazu przychówku (§ 14) — zamiast numeru metryczki numer wykazu i numer jagnięcia w wykazie, datę urodzenia, datę stwierdzenia wartości hodowlanej (§ 16 licencja), dane dotyczące pochodzenia, wyniki oceny runa lub okrywy i budowy (§ 15 bonitacja), wagę z podaniem dat określenia jej, wydajność wełny w kilogramach z podaniem dat strzyżeń i czas odrostu wełny w miesiącach, nazwisko i imię hodowcy, w którego gospodarstwie zwierzę zostało urodzone, oraz adres jego gospodarstwa, nazwiska i imiona następnich właścicieli oraz adresy ich gospodarstw. Księgi zarodowych macior powinny ponadto zawierać nazwy i numery wpisów do ksiąg tryków użytych do pokrycia, daty urodzeń jagniąt, ich płęć oraz numery metryczek lub w razie stwierdzenia pochodzenia jagniąt zapomocą wykazów przychówku — zamiast numerów metryczek numery wykazów oraz numery jagniąt w wykazach. Ponadto dla owiec użytkowanych mlecznie — ocenę cech mleczności lub dane, dotyczące mleczności, dla owiec zaś rasy karakuł — ocenę futerka zwierzęcia, a dla macior tej rasy również ocenę futerka przychówku.

§ 13. Do ksiąg zarodowych owiec mogą być wpisane zwierzęta zdrowe, odpowiadające określonej rasie lub kierunkowi hodowlanemu pod względem pochodzenia, budowy, rozwoju, umaszczenia, charakteru runa lub okrywy, wartości użytkowej i wagi.

§ 14. (1) Pochodzenie zwierzęcia, które ma być wpisane do księgi zarodowych owiec, ustala się na podstawie metryczki lub wykazu przychówku.

(2) Po urodzeniu się jagnięcia na prawem jego uchu należy oznaczyć numer jagnięcia w owczarni oraz wystawić metryczkę lub wpisać zwierzę do wykazu przychówku. Metryczka winna zawierać: numer metryczki, nazwę jagnięcia, nazwisko i imię hodowcy oraz adres jego gospodarstwa, nazwy ojca

i matki jagnięcia oraz numery ich wpisów do ksiąg zarodowych owiec, datę urodzenia jagnięcia, jego numer w owczarni, pleć, datę wypełnienia metryczki oraz podpis hodowcy, a dla owiec rasy karakuł — ponadto ocenę futerka. Wykaz przychówku winien zawierać dla każdego wpisanego zwierzęcia te same dane co i metryczka, przyczem numerowi metryczki odpowiada kolejny numer jagnięcia w wykazie.

(3) Metryczki w ciągu 3 miesięcy po urodzeniu się jagnięcia wykazy zaś przychówku co trzy miesiące winny być dostarczane izbie rolniczej lub organizacji, prowadzącej księgę zarodowych owiec, i przechowywane w kartotece.

§ 15. Bonitację (ocenę runa lub okrywy i budowy zwierzęcia) przeprowadza się nie wcześniej niż po pierwszej strzyży, biorąc pod uwagę odrost wełny za okres czasu co najmniej czteromiesięczny. Przy bonitacji stosować należy klucz bonitacyjny, ustalony zarządzeniem Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych. Ocenę futerka owiec rasy karakuł przeprowadza się między 3 a 7 dniem po urodzeniu się zwierzęcia.

§ 16. Zwierzę, co do którego stwierdzono (licencja), iż odpowiada wymaganiom, ustalonym w § 13, winno być oznaczone na lewym uchu znakiem izby rolniczej (§ 17) i kolejnym numerem wpisu oraz pod tym numerem wpisane do księgi zarodowych owiec.

§ 17. Znaki izb rolniczych używane na podstawie niniejszego rozporządzenia ustala się w sposób następujący:

Białostocka	Izba Rolnicza	— Bł
Kielecka	" "	— Kl
Krakowska	" "	— Kr
Lubelska	" "	— Lb
Lwowska	" "	— Lw
Łódzka	" "	— Łd
Poleska	" "	— Pl
Pomorska	" "	— Pm
Warszawska	" "	— Wr
Wielkopolska	" "	— Pz
Wileńska	" "	— Wn
Wołyńska	" "	— Wł

§ 18. Do dnia 31 grudnia 1936 r. pochodzenie zwierząt można ustalać nie tylko na podstawie metryczki (§§ 3, 9 i 14) lub wykazu przychówka (§ 14), lecz także na podstawie innych dowodów.

§ 19. Stwierdzenie przez izbę rolniczą lub organizację, prowadzącą księgę gospodarskich zwierząt zarodowych, że zwierzę odpowiada wymaganiom, ustalonym w § 2, 8 lub 13 (licencja), odbywa się na podstawie oględzin przez osobę posiadającą odpowiednie kwalifikacje.

§ 20. Przy wpisywaniu do ksiąg zwierząt, które same lub których przodkowie są wpisani do ksiąg „hodowlanych”, „rodowodowych” i t. p., prowadzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przez izby rolnicze lub organizację wymienione w załączniku Nr. 1, albo też zwierząt importowanych, które same, lub których przodkowie są wpisani do ksiąg prowadzonych zagranicą, — wiadomości zawarte w tych księgach uważa się za wiarogodne.

Do art. 3.

§ 21. (1) Dla obór, chlewni i owczarni, których właściciele chcą uzyskać prawo używania na ich oznaczenie nazwy, zawierającej określenie „zarodowy”, ustala się wymagania następujące:

- a) materiał hodowlany winien być wpisany do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych,
- b) materiał ten winien być wyrównany pod względem budowy i użyteczności,
- c) materiał żeński winien być pokrywany rozplodnikami, wpisanymi do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych,
- d) wychów młodzieży winien być prawidłowy,
- e) żywienie oraz pastwisko winny być odpowiednie,
- f) zwierzęta winny być utrzymywane w warunkach higienicznych oraz winna być zapewniona opieka weterynaryjna,
- g) gospodarstwo hodowlane winno być wolne od chorób zaraźliwych, trudnych do szybkiego i zupełnego zwalczania.

(2) W odniesieniu do obór, ustala się ponadto wymagania następujące:

- a) w oborach bydła nizinnego lub górskiego winno być co najmniej 40% zwierząt, a w oborach bydła czerwonego polskiego lub innych odmian krajowych co najmniej 20% zwierząt wpisanych do ksiąg głównych zarodowego bydła oraz
- b) winna być prowadzona kontrola wartości użytkowej wszystkich krów (§ 24).

§ 22. (1) Na żądanie właściciela izba rolnicza stwierdza, czy obora, chlewnia lub owczarnia odpowiada wymaganiom, ustalonym w paragrafie poprzednim, i o wyniku zawiadamia właściciela.

(2) W razie stwierdzenia, że obora, chlewnia lub owczarnia odpowiada tym wymaganiom, izba rolnicza podaje do publicznej wiadomości, że właściciel tej obory, chlewni lub owczarni jest uprawniony do używania na jej oznaczenie nazwy, zawierającej określenie „zarodowy”.

(3) Izba rolnicza corocznie stwierdza, czy zarodowa obora, chlewnia lub owczarnia odpowiada wymienionym wyżej wymaganiom; w razie stwierdzenia, że przestała odpowiadać tym wymaganiom, izba rolnicza zawiadamia o tym właściciela oraz podaje do publicznej wiadomości, że właściciel tej obory, chlewni lub owczarni nie jest uprawniony do używania na jej oznaczenie nazwy, zawierającej określenie „zarodowy”.

Do art. 4.

§ 23. (1) W razie uznania pewnej rasy bydła za odpowiednią dla określonego obszaru zwierzę innej rasy, hodowane na tym obszarze, odpowiadające wymaganiom, ustalonym w § 2, może być wpisane do księgi zarodowego bydła, jeżeli obora, do której ono należy, odpowiada wymaganiom, ustalonym w § 21 ust. (1) pkt. b), d), e), f) i g), a w oborze tej:

- a) materiał żeński pokrywany jest buhajami, które mogą być wpisane do księgi głównej zarodowych buhajów,
- b) prowadzona jest kontrola wartości użytkowej wszystkich krów,

c) co najmniej 40% zwierząt, jeżeli to jest obora bydła nizinnego lub górskiego, a co najmniej 20% zwierząt, jeżeli to jest obora bydła czerwonego polskiego lub innych odmian krajowych, odpowiada wymaganiom, ustalonym dla zwierząt, które mogą być wpisane do ksiąg głównych zarodowego bydła.

(2) W razie uznania pewnych ras trzody chlewnej lub owiec za odpowiednie dla określonego obszaru, zwierzęta tych gatunków, należące do innej rasy, hodowane na tym obszarze, odpowiadające wymaganiom, ustalonym w § 8 lub w § 13, mogą być wpisane do odpowiednich ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych, jeżeli chlewnie lub owczarnie, do których one należą, odpowiadają wymaganiom, ustalonym w § 21 ust. (1) pkt. b), d), e), f) i g), a materiał żeński w tych chlewniach lub owczarniach jest pokrywany rozplodnikami, które mogą być wpisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych.

Do art. 5.

§ 24. (1) Kontrola wartości użytkowej bydła polega na stwierdzaniu młeczności krów. Stwierdzanie młeczności krów przeprowadza się drogą próbnego udoju. Próbny udój odbywa się w godzinach, przyjętych w gospodarstwie, lecz nie częściej niż 3 razy w ciągu doby i wykazuje wydajność mleka krowy w ciągu doby oraz zawartość w niem tłuszczu. Próbne udoje odbywają się w równych odstępach czasu, przynajmniej raz na cztery tygodnie. Na podstawie próbnego udoju oblicza się młeczność (§ 1, wydajność mleka i tłuszczu w kilogramach oraz przeciętny procent tłuszczu w mleku) poszczególnych krów w ciągu roku. Przy stwierdzaniu młeczności zapisuje się zużycie pasz, daty pokrycia i ocielenia się krów poddanych kontroli.

(2) Rok kontrolny liczy się od 15 maja do 14 maja roku następnego.

§ 25. Kontrola wartości użytkowej trzody chlewnej polega na stwierdzaniu jednej lub kilku z następujących właściwości:

- a) płodności macior przez ustalanie liczby prosiąt każdego miotu,
- b) przyrostu wagi przychowku przez ustalanie w poszczególnych miotach przeciętnej wagi prosiąt w 1, 21 i 56 dniu po urodzeniu,
- c) wyzyskiwania paszy przez ustalanie ilości paszy zużytej na 1 kg przyrostu wagi zwierzęcia w określonym wieku,
- d) szybkości dojrzewania zwierząt przez ustalanie wieku, w jakim zwierzę osiąga wagę odpowiednią dla pewnego kierunku hodowli,
- e) wartości produktów rzeźnych przez ustalenie, w zależności od kierunku hodowli, stosunku wagi produktów uboju do wagi żywego zwierzęcia lub przez ocenę ich jakości po zabiciu zwierzęcia.

§ 26. (1) Kontrola wartości użytkowej owiec polega na stwierdzaniu jednej lub kilku z następujących właściwości:

- a) użytkowości strzyżnej przez ustalanie u poszczególnych zwierząt wydajności wełny brudnej za pewien okres czasu, barwy,

połysku oraz stopnia i rodzaju zanieczyszczenia wełny, wysokości słupka lub kosmyka, jego budowy i falistości, właściwości włosa (długości, grubości, równości, sortymentu, wytrzymałości rozciągliwości), stosunku procentowego wagi wełny czystej do wagi wełny brudnej (rendement), stopnia wilgotności wełny, jej wyrównania oraz właściwości tłuszczu-potu (barwy, rozpuszczalności i t. p.),

- b) młeczności przez ustalanie wydajności mleka i zawartości w niem tłuszczu,
- c) przyrostu wagi przez ustalanie wagi zwierzęcia co miesiąc w wieku od 2 do 6 miesięcy,
- d) jakości kozucha przez ustalanie gęstości i wyrównania okrywy, odrostu (długości włosa), wysokości i budowy loka lub kosmyka, stosunku ilości włosa rdzeniowego do puchowego oraz obrostu,
- e) jakości futerka przez zbadanie u zwierząt w wieku od 3 do 7 dni barwy i połysku futerka, charakteru loka (kształtu, konsystencji, jednorodności), rysunku futerka, obrostu oraz innych cech owłosienia.

(2) Stwierdzanie młeczności owiec przeprowadza się drogą próbnego udoju, wykonywanych co najmniej raz na dwa tygodnie w godzinach przyjętych w gospodarstwie, lecz nie częściej niż 3 razy w ciągu doby. Przy stwierdzaniu młeczności zapisuje się datę okocenia się, datę odsadzenia jagnięcia, długość okresu dojenia oraz rodzaj i jakość paszy i pastwiska.

(3) Stwierdzanie jakości kozucha przeprowadza się u wrzosówki i wrzosówki z domieszką krwi owcy romanowskiej w wieku od 6 do 8 miesięcy, a u krukówki, świniarki czarnej i cakła czarnego oraz u tych owiec z domieszką krwi karakułu — w wieku około 4 miesięcy.

Do art. 7.

§ 27. (1) Komisje kwalifikacyjne działają w ustalonych dla nich okręgach, które nie mogą przekraczać obszaru powiatu. Okrąg działania każdej komisji ustala izba rolnicza.

(2) Każda komisja kwalifikacyjna składa się z 3 członków i tyluż zastępców. Jednego członka i jego zastępcę do każdej komisji deleguje izba rolnicza, pozostałych zaś członków i ich zastępców — przewodniczący właściwego wydziału powiatowego, przyczem jednego członka i jednego zastępcę w porozumieniu z izbą rolniczą.

(3) Członek delegowany przez izbę rolniczą jest przewodniczącym komisji kwalifikacyjnej, zastępcą tego członka — zastępcą przewodniczącego.

(4) Przewodniczący wydziału powiatowego w porozumieniu z izbą rolniczą deleguje do komisji jako jednego członka i jego zastępcę przedstawicieli powiatowego związku samorządowego obeznanych z właściwym działem hodowli; jako drugiego członka przewodniczący wydziału powiatowego deleguje samorządowego lekarza weterynaryjnego, a jako jego zastępcę — innego lekarza weterynaryjnego.

(5) W razie nieobecności na przeglądzie przedstawiciela powiatowego związku samorządowego lub jego zastępcy przewodniczący komisji winien powołać do spełniania zastępczo czynności członka ko-

misji miejscowego rolnika, a w razie nieobecności lekarza weterynaryjnego, będącego członkiem komisji lub jego zastępcą — innego lekarza weterynaryjnego.

(6) Do ważności orzeczeń komisji kwalifikacyjnej potrzebna jest obecność 3 osób w tem przewodniczącego lub jego zastępcy oraz lekarza weterynaryjnego.

§ 28. (1) Uznawanie rozplodników za odpowiednie do hodowli odbywać się będzie na podstawie oględzin dokonywanych na przeglądach. Izba rolnicza w porozumieniu z przewodniczącym wydziału powiatowego dzieli okręgi działania komisji na okręgi przeglądowe.

(2) Przeglądy buhajów i knurów odbywać się będą corocznie od początku marca do końca czerwca, przeglądy zaś tryków od początku sierpnia do końca września.

(3) Izba rolnicza w porozumieniu z przewodniczącym wydziału powiatowego może zarządzić dodatkowe przeglądy rozplodników po terminach ustalonych w ust. (2).

§ 29. (1) Komisje kwalifikacyjne uznają jako odpowiednie do hodowli rozplodniki należące do rasy uznanej za odpowiednią dla właściwego obszaru, zdrowe oraz wpisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych, przyczem buhaje winny mieć przynajmniej 12 miesięcy, knury 8 miesięcy i tryki 6 miesięcy życia.

(2) Rozplodniki niewpisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych mogą być uznane za odpowiednie do hodowli, jeżeli odpowiadają pozostałym wymaganiom, wymienionym w ustępie poprzednim.

§ 30. Rozplodniki, które odpowiadają wymaganiom, określonym w § 29, a nie osiągnęły w chwili przeglądu przepisanego wieku, może komisja uznać za odpowiednie do hodowli z terminem ważności uznania od dnia, w którym rozplodniki te osiągną przepisany wiek.

§ 31. Jeżeli ilość rozplodników uznanych zgodnie z §§ 29 i 30 nie jest dostateczna dla zaspokojenia potrzeb hodowlanych gminy, komisja kwalifikacyjna może wybrać brakującą ilość rozplodników z pośród pozostałych najodpowiedniejszych do hodowli, a przede wszystkim z pośród zbliżonych do rasy uznanej za odpowiednią dla danego obszaru.

§ 32. (1) Orzeczenie komisji kwalifikacyjnej należy wydać i ogłosić właścicielowi rozplodnika niezwłocznie po zakończeniu przeglądu. Orzeczenie to jest ostateczne.

(2) Bezpośrednio po dokonaniu przeglądu komisja kwalifikacyjna wydaje właścicielowi rozplodnika uznanego, odpowiadającego wymaganiom ustalonym w §§ 29 lub 30, świadectwo uznania według wzoru załącznika Nr. 2 do rozporządzenia niniejszego, właścicielowi zaś rozplodnika, odpowiadającego wymaganiom ustalonym w § 31, — według wzoru załącznika Nr. 3.

(3) Izby rolnicze mogą określić sposób oznaczania rozplodników, uznanych zgodnie z §§ 29 ust. (2), 30 oraz 31.

(4) W przypadku skorzystania z uprawnienia, zawartego w ustępie poprzednim, izba rolnicza po-

winna podać do powszechnej wiadomości sposób oznaczania rozplodników.

(5) Świadectwa uznania buhajów i knurów ważne są do końca czerwca, świadectwa zaś uznania tryków do końca września — następnego roku kalendarzowego.

§ 33. Z dokonanego przeglądu komisja kwalifikacyjna sporządza protokół, w którym należy podać: miejsce i datę przeglądu, skład komisji, ilość rozplodników doprowadzonych i niedoprowadzonych, ilość rozplodników uznanych zgodnie z §§ 29 i 30, ilość rozplodników uznanych zgodnie z § 31, jak również uwagi dotyczące stanu ilościowego i jakościowego rozplodników w porównaniu z rokiem ubiegłym. Protokół winien być podpisany przez przewodniczącego i członków komisji. Odpisy protokołu należy dostarczyć zarządowi gminy i wydziałowi powiatowemu, oryginał zaś wraz z aktami — przesłać izbie rolniczej.

Do art. 8.

§ 34. (1) Właściciele rozplodników winni zgłaszać do zarządu gminy: buhaje i knury do 15 lutego według stanu z 1 lutego, tryki do 15 lipca według stanu z 1 lipca. Zgłoszenie winno zawierać: wiek, masę, w miarę możliwości rasę rozplodnika, nazwisko i miejsce zamieszkania właściciela.

(2) Terminy zgłaszania buhajów w 1935 r. ustala izby rolnicze w porozumieniu z przewodniczącymi właściwych wydziałów powiatowych.

§ 35. Izba rolnicza w porozumieniu z przewodniczącym wydziału powiatowego ustala dzień i miejsce odbywania przeglądów rozplodników w poszczególnych okręgach przeglądowych, poczem przewodniczący wydziału powiatowego ogłasza je w każdej miejscowości okręgu przeglądowego przynajmniej na 15 dni przed terminem przeglądu.

Do art. 9.

§ 36. (1) Wydział powiatowy określa ilość rozplodników uznanych potrzebnych dla poszczególnych gmin, opierając się na zasadach ustalonych przez izbę rolniczą, a w szczególności biorąc pod uwagę ilość krów, świń i owiec, znajdujących się na obszarze gminy.

(2) Jeżeli na obszarze gminy ilość rozplodników uznanych zgodnie z §§ 29 i 30, jest mniejsza od ilości rozplodników, ustalonej dla tej gminy stosownie do ustępu poprzedniego, wydział powiatowy oznaczy ilość rozplodników, odpowiadających wymaganiom ustalonym w §§ 29 i 30, jaką w bieżącym roku budżetowym należy zapewnić miejscowym rolnikom.

§ 37. (1) Zarządy gmin obowiązane są dostarczać komisjom kwalifikacyjnym wykazy rozplodników: buhajów i knurów do 1 marca według stanu z 1 lutego, tryków do 1 sierpnia według stanu z 1 lipca. Wykazy powinny zawierać: wiek, masę, w miarę możliwości rasę rozplodników, nazwiska i miejsca zamieszkania ich właścicieli.

(2) W 1935 r. zarządy gmin sporządzą i dostarczą komisjom kwalifikacyjnym wykazy buhajów w terminach ustalonych przez izby rolnicze w porozumieniu z przewodniczącymi właściwych wydziałów powiatowych.

Do art. 10.

§ 38. (1) Od opłat, ustanawianych przez izby rolnicze, wolne są rozplodniki nieuznane:

- a) wpisane do ksiąg gospodarskich zwierząt zarodowych,
- b) używane w zakładach naukowych do badań naukowych lub w zakładach leczniczych do celów leczniczych.

(2) Właściciele rozplodników zwolnieni są od uiszczania należnych opłat od tych rozplodników nieuznanych, które:

- a) zostały wytrzebione lub padły przed terminem ustalonym do uiszczenia opłaty, jak również, które na skutek choroby nie mogły być poddane wytrzebieniu przed tymże terminem,
- b) nie mogły być doprowadzone przed komisję kwalifikacyjną z powodu przeszkód wywołanych siłą wyższą lub z powodu zarządzeń władzy.

Do art. 15.

§ 39. (1) Wniosek izby rolniczej o wprowadzenie w życie postanowienia art. 6 — 11, 12 pkt. 1) oraz ustępu ostatniego tego artykułu ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec powinien zawierać wyszczególnienie rodzaju zwierząt, w zastosowaniu do których mają być wprowadzone w życie wymienione postanowienia ustawy oraz określenie obszaru, na którym projektuje się wprowadzenie tych postanowień w życie.

(2) Do wniosku izby rolniczej należy dołączyć uchwałę właściwej rady powiatowej o wyrażeniu nań zgody.

§ 40. (1) Postanowienia §§ 1 — 26, 39 i 40 wchodzi w życie z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

(2) Postanowienia §§ 27 — 38 wchodzi w życie w zastosowaniu do bydła na obszarach gmin i powiatów, na których w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia obowiązują postanowienia art. 6 — 11, 12 pkt. 1) oraz ustępu ostatniego tego artykułu ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec — z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

(3) Postanowienia §§ 27 — 38 w zastosowaniu do bydła na obszarach gmin i powiatów, na których nie zostały wprowadzone w życie wymienione w ustępie poprzednim postanowienia ustawy, jak również w zastosowaniu do trzody chlewnej i owiec — wchodzi w życie na obszarze poszczególnych gmin i powiatów jednocześnie z wprowadzeniem w życie na obszarze tych gmin i powiatów postanowień ustawy wymienionych w ustępie poprzednim.

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:

J. Poniatowski

Załącznik Nr. 1 do rozp. Ministra Roln.
i Ref. Roln. z dnia 16 marca 1935 r. (poz. 120).

Izby rolnicze oraz organizacje, które przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia prowadziły księgi „rodowodowe“, „hodowlane“ i t. p.

1. Wielkopolska Izba Rolnicza, Pomorska Izba Rolnicza oraz Śląska Izba Rolnicza.

2. Centralne Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych w Warszawie.

3. Wojewódzkie Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Kielcach, Białymstoku, Wilnie, Nowogrodzku, Brześciu n/B. i Łucku oraz związki hodowlane istniejące przy nich.

4. Małopolskie Towarzystwo Rolnicze (oddziały we Lwowie i Krakowie) oraz związki hodowlane istniejące przy niem.

5. Związek Hodowców Bydła Nizinnego Czarno-Białego w Warszawie.

6. Związek Hodowców Bydła Polskiego w Warszawie.

7. Związek Hodowców Bydła Wschodnio-Fryzyskiego Czerwono-Białego w Warszawie.

8. Związek Hodowców Bydła Górskiego w Warszawie.

9. Lubelski Związek Hodowców Bydła w Lublinie.

10. Związek Hodowców Bydła Polskiego Czerwonego w Białymstoku.

11. Związek Hodowców Bydła Czerwonego Polskiego Mlecznego Województwa Nowogrodzkiego.

12. Związek Hodowców Bydła Nizinnego Czarno-Białego w Baranowiczach.

13. Poleski Związek Hodowców Bydła Polskiego.

14. Wołyński Związek Hodowców Bydła Krajowego Mlecznego w Łucku.

15. Wielkopolskie Towarzystwo Hodowców Bydła Czarno - Białego Rasy Nizinnej.

16. Zachodnio - Polski Związek Hodowców Bydła Czerwonego.

17. Pomorskie Towarzystwo Hodowców Bydła Nizinnego Czarno - Białego.

18. Stowarzyszenie Hodowców Bydła Zarodowego na Śląsku w Katowicach.

19. Śląski Związek Hodowców Bydła Nizinnego w Katowicach.

20. Śląski Związek Hodowców Bydła Czerwonego w Cieszynie.

21. Związek Hodowców Bydła Nizinnego Czarno-Białego Województwa Śląskiego (Herdbuchgesellschaft für Schwarz-weiss Niederungsvieh der Provinz Schlesien).

22. Związek Hodowców Trzody Chlewnej w Warszawie.

23. Lubelski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej.

24. Związek Hodowców Trzody Chlewnej w Baranowiczach.

25. Poleski Związek Hodowców Trzody Chlewnej.

26. Wołyński Związek Hodowców Trzody Chlewnej w Łucku.

27. Wielkopolski Związek Hodowców Trzody Chlewnej.

28. Pomorski Związek Hodowców Trzody Chlewnej.

29. Związek Hodowców Owiec w Warszawie.

30. Wielkopolskie Towarzystwo Hodowców Owiec.

31. Pomorski Związek Hodowców Owiec.

32. Towarzystwo Hodowców Owiec w Toruniu.

33. Związek Hodowców Karakułów w Warszawie.

Załącznik Nr. 2 do rozp. Min. Roln. i Reform
Rolnych z dnia 16 marca 1935 r. (poz. 120).

Grzbiet

Komisja Kwalifikacyjna

powiatu.....

przy

..... Izbie Rolniczej.

Nr.....

Nr.....

Świadcstwo uznania

buhaja (knura, tryka)

Właściciel

zamieszkały

Świadcstwo ważne jest od dnia

do dnia..... 19..... r.

na obszarze, dla którego rasa

została uznana za odpowiednią.

Podpis przewodniczącego
komisji

dnia..... 19..... r.

Świadcstwo uznania buhaja (knura, tryka).

Komisja kwalifikacyjna stosownie do art. 7 ust. (2) ustawy
z dnia 5 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej
i owiec (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 349) uznaje za odpowiedniego do
hodowli buhaja (knura, tryka)..... wpisanego do księgi.....

..... pod Nr..... rasy.....
maści*)..... własność p.....
..... zamieszkałego.....

Niniejsze świadcstwo daje właścicielowi lub posiadaczowi wymie-
nionego buhaja (knura, tryka) — stosownie do art. 6 ust. (1) powołanej
wyżej ustawy — prawo pokrywania tym buhajem (knurem, trykiem)
cudzych krów (świń, owiec) na obszarze, dla którego w myśl art. 4
ust. (1) tejże ustawy rasa..... uznana została
za odpowiednią.

Świadcstwo ważne jest od dnia..... do
dnia..... 19..... r.

Podpis przewodniczącego komisji

dnia..... 19..... r.

*) szczegółowy opis.

Załącznik Nr. 3 do rozp. Min. Roln. i Reform
Rolnych z dnia 16 marca 1935 r. (poz. 120).

Grzbiet

Komisja Kwalifikacyjna

powiatu

przy

..... Izbie Rolniczej

Nr.

Nr.

Świadectwo uznania
buhaja (knura, tryka)

Świadectwo uznania buhaja (knura, tryka).

Właściciel

Komisja kwalifikacyjna stosownie do art. 7 ust. (3) ustawy
z dnia 5 marca 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej
i owiec (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 349) uznaje za odpowiedniego do ho-
dowli buhaja (knura, tryka) rasy
..... maści*), sta-
nowiącego własność p. zamieszkałego
w

zamieszkały

Świadectwo ważne jest do dnia

..... 19.... r.

na obszarze gminy

Niniejsze świadectwo daje właścicielowi lub posiadaczowi wymie-
nionego buhaja (knura, tryka) — stosownie do art. 6 ust. (1) i (4) powo-
lanej wyżej ustawy — prawo pokrywania tym buhajem (knurem, trykiem)
cudzych krów (świń, owiec) na obszarze gminy

Świadectwo ważne jest do dnia..... 19.... r.

Podpis przewodniczącego
komisji

Podpis przewodniczącego komisji

dnia 19.... r.

....., dnia 19.... r.

Papier koloru żółtego.

*) szczegółowy opis.